

20.12.2004

PPO-2004-L-554-53

Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta
PL 117
93601 KUUSAMO

Viite

Asia

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO KUUSAMON JÄTEVEDENPUHDISTAMON
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta on 17.9.2004 toimittanut Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, muutos 267/1999) mukaisen arviointiohjelman, joka koskee Kuusamon jätevesien käsittelylaitoksen ympäristövaikutusten selvittämistä ja arviointia.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hanke

Kuusamon alueen jätevesien käsittely on tarkoitus toteuttaa rakentamalla uusi keskuspuhdistamo, jossa tulitisiin käsittelemään Kuusamon keskustaajaman ja JK Juusto Kaira Oy:n sekä mahdollisesti myös Rukan alueen jätevedet. Jätevesien käsittelylaitos mitoitetaan vastaamaan kaupungin keskustaajaman viemäroityjä, noin 16 000 asukkaan yhdyskuntajätevesiä ja lisäksi mahdollisesti Rukan alueelta tulevia jätevesiä. YVA-menettelyssä tarkastellaan vaihtoehtoja laitoksen sijoituspaikan ja puhdistettujen jätevesien purkupaikan osalta.

Hankkeesta vastaava

Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta
Erauspojantie 3
PL 117
93601 KUUSAMO

Ympäristövaikutusten arviointiselvityksistä vastaavana konsulttina toimii
Maa ja Vesi Oy
PL 50
00621 VANTAA

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on keino selvittää ja arvioida ympäristövaikutuksia ja niiden merkittävyyttä osana hankkeiden suunnittelua. Samalla tarkastellaan hankkeiden toteuttamisvaihtoehtoja ja parannetaan kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan asiasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (268/1999) 6 §:ssä lueteltuihin hankkeisiin sekä lisäksi yksittäistapauksessa hankkeeseen, jonka todennäköisesti aiheuttamat haitalliset ympäristövaikutukset ovat merkittäviä ja rinnastettavissa asetuksessa mainittujen hankkeiden vaikutuksiin. Päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta erillistapauksissa tekee yleensä ympäristöministeriö.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan hankkeen ja sen eri toteuttamisvaihtoehtojen merkittäviä, haitallisia ympäristövaikutuksia ja suunnitellaan, miten ko. vaikutuksia voidaan ennaltaehkäistä, lieventää ja myöhemmin seurata. Arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, sidosryhmiä ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Kuuleminen ja tiedottaminen asiasta tulee lain mukaan järjestää arviointiohjelmasta ja -selostuksesta.

Hankkeesta vastaavan toimesta laaditun arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava selvittää hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset ja toteutuskelpoisuuden sekä laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja toimittaa sen yhteysviranomaiselle. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää hanketta koskeviin hakemusasiakirjoihin otettavaksi huomioon hanketta koskevia lupapäätöksiä tai niihin rinnastettavia viranomaispäätöksiä valmisteltaessa.

Päätöksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta nyt kyseessä olevaan hankkeeseen on tehnyt ympäristöministeriö 23.8.2004. Päätös perustuu Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen tekemään esitykseen ympäristökeskuksen ja Kuusamon energia- ja vesiosuuskunnan kesken käytyjen keskustelujen pohjalta. Näiden keskustelujen jälkeen toiminnanharjoittaja päätti ryhtyä YVA-lain tarkoittaman arviointimenettelyn mukaisiin toimiin.

Asiassa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tarkoittamana yhteysviranomaisena toimii Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus.

YHTEENVETO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Hanke ja sen toteutusvaihtoehdot

Kuusamon energia- ja vesiosuuskunnan Torangin puhdistamolla käsitellään Kuusamon keskustaajaman ja JK Juusto Kaira Oy:n jätevedet, joiden määrä vuonna 2002 oli keskimäärin 2 903 m³/d. Vuonna 2020 taajama-alueen jätevesimäärän on ennustettu olevan 3 900 m³/d. Torangin puhdistamolla käsiteltyt jätevedet johdetaan Torankijärveen. Rukan puhdistamolla käsitellään Rukan matkailualueen, Salmilammen kylän ja haja-asutusalueen jätevesiä, joiden yhteismäärä vuonna 2002 oli keskimäärin 346 m³/d ennusteen vuodelle 2020 ollessa 680 m³/d. Matkailusesonkien aikana jätevesimäärät Rukan alueella ovat moninkertaiset

keskimääräisiin verrattuina ja puhdistamon hydraulinen mitoitus on 2 250 m³/d. Käsitellyt jätevedet johdetaan Kesäjoen kautta Yli-Kitkajärveen.

Tulevaisuudessa Kuusamon jätevedet on tarkoitus käsitellä keskitetysti yhdessä jätevedenpuhdistamossa. Käsiteltävän viemäriveresimäärän ennakoidaan olevan vuonna 2020 keskimäärin 4 705 m³/d. Ympäristövaikutusten arviointimenetellessä tarkastellaan tältä osin kuitenkin kahta tilannetta. Toisessa myös Rukan alueen jätevedet käsitellään keskuspuhdistamossa ja toisessa ne käsitellään Rukan nykyisellä puhdistamolla ja johdetaan Kitkan Kesälahteen.

Jätevesien käsittelylaitoksen sijoituspaikan ja käsiteltyjen jätevesien johtamisen osalta arviointimenetellessä tarkastellaan seuraavia neljää vaihtoehtoa:

VE0, Toranki + Torankijärvi:

- Kehitetään Torangin puhdistamo ja käsitellyt jätevedet johdetaan Torankijärveen nykyiselle purkupaikalle.

VE1, Koillis-Kylläste + Maunujärvi:

- Rakennetaan uusi puhdistamo Koillis-Kyllästeen tontille. Käsitellyt jätevedet johdetaan pintavalutuskenttien kautta Maunujärveen.

VE2, Koillis-Kylläste - Mäntyselkä + Toranki:

- Rakennetaan uusi puhdistamo Koillis-Kyllästeen tontille. Käsitellyt jätevedet johdetaan Mäntyselälle rakennettavan pintavalutuskentän kautta Oravilampeen ja edelleen putkessa Torankijärveen nykyiselle purkupaikalle.

VE3, Mäntyselkä + Toranki:

- Rakennetaan uusi puhdistamo Mäntyselälle. Käsitellyt jätevedet johdetaan pintavalutuskentän kautta Oravilampeen ja edelleen putkessa Torankijärveen nykyiselle purkupaikalle.

Kaikissa vaihtoehtoissa alavaihtoehtona tarkastellaan Rukan alueen jätevesien käsittelyä toteutettavassa keskuspuhdistamossa.

Vesistövaikutusten osalta tarkastelualueet on määritelty eri vaihtoehtojen purkualueiden mukaan tiedossa tai ennakoitavissa olevien vesistövaikutusten perusteella. Vesistöalueista tarkastelussa ovat Kesäjoki – Kesälahti – Kitkajärvi, Torankijärvi – Kirkkolahti – Kuusamojärvi sekä Maunujärvi – Kostonjärvi. Sosiaalisten vaikutusten osalta painopistealueet vastaavat vesistövaikutusten tarkastelualueita. Muiden viihtyisyyteen ja elinoloihin vaikuttavien tekijöiden osalta tarkasteluala ulottuu kussakin vaihtoehdossa noin kilometrin säteelle puhdistamoalueelta. Maankäyttöön, luontoon ja kasvillisuuteen liittyvien vaikutusten osalta tarkastellaan lisäksi siirtolinjat.

Ympäristövaikutusten arviointityötä tukemaan hankkeesta vastaava on kutsunut seurantaryhmän, jossa ovat edustettuina Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, Kuusamon kaupunki, Taivalkosken kunta ja Kirkkonkylän sekä Kuolion osakaskunnat.

Ohjelmassa esitetyn aikataulun mukaisesti laadittavat selvitykset ja ympäristövaikutusten arviointiselostus olisivat valmiit helmikuussa 2005.

Asian liittyminen muihin hankkeisiin

Hankkeen on todettu liittyvän mm. seuraaviin ohjelmiin hankkeisiin:
- vesiensuojelun tavoite- ja toimenpideohjelma vuoteen 2005

- Koillis-Suomen aluekeskusohjelmaan kuuluvien kuntien yhteisen yleiskaavan laatiminen
- suurten järvialueiden rantaosayleiskaavojen laatiminen
- vaikutusalueen kuntien, lähinnä Kuusamon ja Taivalkosken matkailua ja elinkeinoelämän kehittämistä koskevat suunnitelmat ja toimenpideohjelmat.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Jätevedenpuhdistamolle on haettava ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 §:ssä tarkoitettu ympäristölupa ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 5 §:n mukaisesti Pohjois-Suomen ympäristölupavirastolta.

Puhdistamon paikalla tehtävä rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista lupaa, jota haetaan Kuusamon kaupungin rakennusvalvontaviranomaiselta.

Puhdistamorakenteiden edellyttämiin ja putkilinjojen maa-alueisiin tulee hankkeesta vastaavalla olla omistus- tai käyttöoikeus, joka voi perustua kahdenkeskisiin sopimuksiin tai lunastamiseen.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Asiassa yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus on tiedottanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta kuuluttamalla siitä Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan sekä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 14.10. – 19.11.2004. Kuulutus on julkaistu sanomalehdissä Kaleva, Koillissanomat ja Koillismaan Uutiset. Arviointiohjelma ja kuulutus ovat kuulutuspaikkojen lisäksi olleet kuulutusajan nähtävillä Kuusamon kaupunginkirjastossa sekä Kuusamon energia- ja vesiosuuskunnan toimistossa.

Ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausunnot Kuusamon kaupungilta, Taivalkosken kunnalta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta, Oulun lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta, Kainuun TE-keskuksen kalatalousyksiköltä, Metsähallitukselta, Voimalohi Oy:ltä, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiriltä sekä Iijoen vesistön ja Kuusamon kalastusalueilta.

Hankkeesta ja arviointiohjelmasta järjestettiin 4.11.2004 tiedotustilaisuus Kuusamotalolla. Tilaisuudessa oli läsnä hankkeesta vastaavan, konsultin ja yhteysviranomaisen edustajat mukaan lukien 62 henkilöä.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Arviointiohjelmasta annettiin yhteensä 9 lausuntoa. Hanketta tai arviointiohjelmaa koskevia kannanottoja jätettiin yhteensä 40, joista 9 on vesialueiden osakaskuntien, 9 eri yhdistysten ja 22 yksityisten henkilöiden tai yritysten allekirjoittamia. Kannanottoihin sisältyy kaksi vetoomusta jätevesien johtamisasiassa, joista toisessa on 68 ja toisessa 407 allekirjoittajaa.

Kuusamon kaupunki esittää lausunnossaan vesistökohtaisten tarkastelualueiden tarkentamista ja Kirkkolahteen / Kuusamojärveen kohdistuvien kuormitusten esittämistä muuna kuin vain virtaama-arvona sekä ko. kuormitusten vertaamista

muualta Samoistenperään tulevaan kuormitukseen. Selvityksestä edellytetään lisäksi käyvän ilmi vaikutukset Torankijärveen jätevesivirtaaman mahdollisesti loppuessa sekä tarkasteltavien vaihtoehtojen kustannusvertailut.

Taivaalkosken kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta esittää lausunnossaan, että Kostojärven vedenlaatutietojen täydennykset ja Heinäjoella tehtävät sähkökoekalastukset on saatava toteutettua riittävässä laajuudessa ennen vaikutusarvion tekemistä. Maunujärvi-vaihtoehdon suunnassa tarkastelualuetta tulisi laajentaa ainakin Iijokihaaraan saakka ja myös muu alueen vesistöihin kohdistuva kuormitus on selvitettävä ja puhdistettujen jätevesien vaikutus on suhteutettava kokonaiskuormitukseen.

Lääninhallituksen kannan mukaan sosiaaliset vaikutukset on esitetty arvioitavaksi kattavasti, kun arviointiin liitetään myös mahdolliset taloudelliset vaikutukset. Ohjelman puutteena on tuotu esille Rukan jätevesien siirtoviemärin kulkureitin puuttuminen ohjelmasta. Lausunnossa painotetaan myös Rukan jätevesimäärien sesonkiaikaisen vaihtelun huomioimista arvioinnissa. Lausunnon mukaan arvioinnissa tulee mm. verrata eri pintavalutuskenttien ominaisuuksia ja toimivuutta sekä arvioida puhdistamolietteen käsittelyn vaikutukset eri toteuttamistavoilla selkeästi omana kokonaisuutenaan.

Kainuun TE-keskus pitää ohjelmaa kalataloudellisten vaikutusten arvioimiseksi käytettävien tietojen osalta riittävänä. Hankkeesta aiheutuvan vesistökuormituksen vuoksi vaihtoehtojen vertailussa vaikutukset kalastoon ja kalastukseen on esitettävä omina tekijöinään. Vaihtoehtojen vertailemiseksi lausunnossa esitetään arviointia Torankijärven tilan kehittymisestä, mikäli jätevesien johtaminen sinne lopetetaan.

Metsähallitus pitää ohjelman puutteina mm. maa- ja vesialueiden omistussuhteiden puuttumista arviointiohjelmasta, purkuvesistöjen ravinnepitoisuuksien epäyhtenäistä esitystapaa ja sitä, ettei Kostojärven merkitystä ammatti-, talous- ja virkistyskalastukselle ole tuotu esiin. Seurantaryhmää ei pidetä riittävän kattavana vaihtoehdon VE1 vaikutusalueella.

Metsähallituksen lausunnossa vaaditaan selvitettäväksi vesistövaikutukset VE1 alueella vaikutusalueetta tarvittaessa laajentaen, vaikutukset Kostojärven, Kostojoen ja Iijoen kalastukseen, kalastoon ja velvoitehoidon tuloksiin sekä jätevesien vaikutus Kuoliojoelle suunniteltujen kunnostustoimenpiteiden merkitykseen Kostojärven taimenen lisääntymis- ja poikastuotantoalueena. Sosiaalisten vaikutusten tarkastelualue esitetään ulotettavaksi koko alapuoliseen Iijokeen. Lisäksi vaaditaan selvitettäväksi jätevesien vaikutukset Kostojärven tonttien ja kiinteistöjen arvoon ja vaikutukset Natura-alueisiin sekä alueellisesti että mahdolliset poikkeustilanteet huomioiden kattavasti. Erityisesti suojeltavien lajien esiintymistä Kuolionjoessa ja Heinäjoessa vaaditaan selvitettäväksi. Hankkeen aikataulu pidetään selvityksiin nähden mahdottomana.

PVO-Vesivoima Oy toteaa lausunnossaan jäteveden puhdistuksen ja kalanpoikastuotannon yhteensovittamisen Maunujärven kohdalla mahdottomaksi. Arvioinnin työsuunnitelmaa tulisi lausunnon mukaan laajentaa selvityksellä siikasaa-lismenetyksistä Iijokisuussa ja koko Pohjanlahdella. Ohjelmasta puuttuu Maunujärvelle vaihtoehtoisten tuotantopaikkojen ja niiden kustannusten käsittely. Voimalohi Oy:n todetaan Maunujärven käyttäjänä yhtyvän esitettyyn kannanottoon.

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry pitää tärkeänä, että selvitettävät vaihtoehdot ovat uskottavia, selvitykset tehdään kattavasti, asiallisesti ja tasavertaisesti kaikista vaihtoehdoista ja niiden vertailussa tarvittavat tulokset esitetään arviointiselostuksessa eikä vasta lupahakemuksessa. Maunujärven osalta esitetään arvioitavaksi vaikutukset järvestä ja sen alapuolisessa vesistössä Maunujärven vaihtoehtoisilla käyttötavoilla ja itse järvestä tarvittavat toimenpiteet sekä selvitettäväksi mahdollisesti tarvittavan, korvaavan lammikkokapasiteetin löytyminen kalanpoikastuotantoa varten. Torankijärven osalta esitetään tarkasteltavaksi keinoja vähentää jätevesien vaikutusta järveä manipuloivalla hoidolla.

Ohjelmasta todetaan puuttuvan maininta vesilain mukaisen luvan tarpeellisuudesta sekä hankkeen liittyminen mm. Iijoen kehittämis- ja hoitosuunnitelmiin ja velvoitekalankasvatukseen Maunujärvestä. Vaihtoehtoa, jossa tarkastellaan Rukan jätevesien johtamista keskuspuhdistamoon, ei esitellä ohjelmassa, jolta osin selostuksessa tulee esittää mm. putkiston mahdolliset linjaukset ja ympäristövaikutukset. Arviointimenettelyn aikataulua pidetään esitettyihin selvityksiin nähden epäilyttävänä.

Sosiaalisten vaikutusten selvittämiseksi tehtävät kyselyt on lausunnonantajan mukaan ulotettava riittävän kattavasti myös Iijoen vesistöalueella toimivien piiriin.

Iijoen vesistön kalastusalue toteaa launnonssaan YVA-ohjelman puutteelliseksi vaatien selvittämään vesistö-, kalasto- ja rapuvaikutukset alapuolisessa Iijoen vesistössä Kostonjärvestä, Kostonjoessa ja Iijoen pääuomassa Haapakosken voimalaitokselle saakka. Hankkeen sosiaaliset ja imagolliset vaikutukset tulee selvittää koko alapuolisessa Iijoen vesistössä aina mereen saakka. Toteutusaikataulua pidetään liian tiukkana.

Kuusamon kalastusalue katsoo YVA-ohjelman sisällön kattavaksi eri vaihtoehtojen vaikutusten selvittämiseksi todeten, että ohjelmaan on kuitenkin syytä lisätä selvitys lietteen kompostoinnin vaikutuksista Kurkijärven vesistöön ja kalastoon.

Kantokylän osakaskunta esittää Kuusamojärven tarkastelualuetta laajennettavaksi käsittämään Muojärvi ja sinne johtava vesiväylä kokonaan perustellen asiaa mm. Kuusamojärven mataluudella, Virransalmen tärkeydellä Muojärven alkupe räisen siikakannan kutu- ja mädinhankintapaikkana sekä alueen vesien suurella kalataloudellisella merkityksellä.

Kostonjärven osakaskunta, Elehvän kalastuskunta, Jokikylän osakaskunta ja Taivalkosken kalastuskunta vaativat yhteisessä kannanotossaan vaihtoehdon VE1 osalta ympäristövaikutusten arvioinnin ulottamista koskemaan Kostonjokea kokonaisuudessaan ja sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten osalta myös koko alapuolista Iijokea. Kuolionjoen nykyinen kalastus ja kalasto sekä joen merkitys Kostonjärven taimenkannan lisääntymis- ja poikastuottoalueena on selvitettävä perusteellisesti. Myös Kuolionjoen nykyinen rapukanta ja joessa mahdollisesti esiintyvät yhanalaiset eliölajit, mm. jokihelminimpukka, on selvitettävä ja arvioitava jätevesien vaikutus niihin. Kostonjärven osalta on selvitettävä haittavaikutukset varsinkin pitkällä aikavälillä kalastukselle ja kalastolle ja erityisesti huomioitava jätevesien taloudelliset ja sosiaaliset haittavaikutukset vesistön imagoarvoihin.

Maunujärvi-vaihtoehdon kohdalta on selvitettävä eri vaihtoehdot, kustannukset ja haitat Iijoen vaellussiian velvoitehoidon jatkamiselle. Kalataloudellisten selvitys-

ten laadinnassa on mm. kuultava kaikkia vesialueen omistajia vaikutusalueella. Kuolionjoen vedenlaatua on seurattava intensiivisesti eri vuodenaikoina vähintään vuoden ajan.

Arviointiselvitykseen tulee liittää laskelmat vesi- ja rantakiinteistöjen mahdollisesta arvonalennuksesta. Selostuksessa tulee selkeästi esittää eri purkuvaihtoehtojen vaikutukset sekä lukujen ja arvojen laskentaperusteet ja lähteet.

Kuolionkylän yhteisen kalaveden osakaskunta vaatii liian lyhyttä arviointiaikaa jatkettavaksi. Haittavaikutukset vesistöjen kalakannalle Maunujärven kahdesti vuodessa tapahtuvasta tyhjennyksestä on tutkittava. Heinäjoen sähkökalastus on tehtävä ennen YVA:n loppuraportin julkaisua. Lisäksi on selvitettävä Kuolio- ja Heinäjoen mahdollinen helmijokisimpukkakanta, luontaisen taimenen lisääntyminen ja elinmahdollisuudet sekä saukon lisääntymis- ja asuinalueet. Kannanoton mukaan raportissa ei ole huomioitu Maunujärven alapuolisten vesistöjen virkistyskäyttöä.

Maanselänkylän kalastuskunta esittää arviointiohjelmaan tarkastelualueeksi lisättäväksi kyllästämön tontille mahdollisesti rakennettavasta jätevedenpuhdistamosta ja kompostointikentästä aiheutuvien valumien vaikutus alapuolisiin vesistöihin, Koivulampeen, Jormuanlahteen ja Kurkijärveen.

Virrankylän kalastuskunta toteaa kannanotossaan, että Kitkajärven – Kesälahden osalta vaikutusalue on rajattu aivan liian suppeaksi. Tarkastelualue pitäisi ulottaa lännessä vähintään linjalle Kesäniemi – Lososaaren itäpää ja pohjoisessa aina Kilkilösalmen alapuolelle saakka. Kalastuskunta edellyttää Rukan jätevedet käännettäväksi mahdollisimman pian pois Kitkajärvestä ja käsiteltävän uudessa keskuspuhdistamossa. Kalastuskunta toivoo myös saavansa edustajansa seurantarhyhmään, koska Kitkajärveltä ryhmässä ei nyt ole edustusta.

Koillismaan kalastajainseura ry esittää kalastuksen osalta haastateltavien listaan lisättäväksi ainakin Oulun kalatalouskeskuksen toiminnanjohtajan Mikko Torssosen sekä vähintään yhden Kuusamojärvellä ja yhden Rukan jätevesien purkupaikan läheisyydessä ammatikseen kalastavan henkilön. Puutteena pidetään sitä, että YVA:n seurantarhyhmässä ei ole yhtään Rukan jätevesien purkusuunnalta valittua henkilöä.

Kannanoton mukaan YVA:n yhteydessä tulisi selvittää myös tehokalastuksen kustannuksia ja mahdollisia rahoittajia Kuusamojärven vinoutuneen kalaston rakenteen korjaamiseksi. Raportissa vähätellään Kesälahden kalastus- ja virkistyskäytön merkitystä. Jätevesien vaikutukset näkyvät kiistatta myös kesälahden ulkopuolella, jonka vuoksi tarkastelualuetta tulisi tällä suunnalla oleellisesti laajentaa.

Kosto-Inkeen kyläseura ry epäilee tarvittavien selvitysten tekemiseen varatun ajan riittävyyttä. Vaikutuksia vesistöihin tarkasteltaessa tulee huomioida myös hankevaihtoehdon aiheuttaman kuormituksen osuus vaikutusalueen kokonaiskuormituksesta. Tarkastelualueeseen vaaditaan Maunujärven suunnalla otettavaksi mukaan Kostonjoki Iijokeen saakka.

Kuolion seudun kylät ry esittää arviointiohjelman aikataulua jatkettavan realistiseksi. Arviointiselostuksessa vaaditaan esitettäväksi mm. Kirkkolahden kokonaiskuormitus, Kitroninpuron kuormituksen osuus siitä ja jätevesien osuus sekä niiden kuormitusalue Kuusamojärvellä. Samoin vaaditaan esitettäväksi kuormi-

tus Torankiin Mäntyselkä IIIB vaihtoehdossa ja sen vesistövaikutukset, Maunujärveen johdettavan jäteveden kuormitusarvot ja alapuolisiin vesistöihin aiheutuva kuormitusmuutos ja vesistövaikutukset sekä järven tyhjennyksen vaikutukset tulvan, rantojen vettymisen ja purkautumisen muodossa. On myös selvitettävä Maunujärven alapuolisiin vesiin talveksi jään alle jäävän jäteveden vaikutus, kesän alivirtaaman ajaksi seisomaan jäävän jäteveden vaikutus ja ko. vesistönosien kalasto ja kalastusvaikutukset myös vesistövaikutusten perusteella, ei yksistään haastatteluin.

Kuolio- ja Heinäjoen mahdollinen jokihelmisimpukkakanta on selvitettävä, samoin luontainen taimenen lisääntyminen, saukon lisääntymis- ja asuinalueet sekä jätevesien vaikutus Kuusamossa harvinaiseen Heinäjärven kaislakasvustoon. Torankijärven tilan muutokset on selvitettävä lintuvesiohjelman Natura-näkökulmasta. Tarkkailualue on Kuusamojärvellä rajattava Kitroninpuron jätevesistä aiheutuvalle kuormitusalueelle.

Kannanotossa vaaditaan vaikutukset kalankasvatukseen selvitettäväksi myös oikeudellisten kysymysten osalta ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin ulottamista mielipidetasolla koko Iijoen alueelle. Hajuhaitat sekä turistien kokemaa imago-haittaa vaaditaan perusteellisesti arvioitavaksi liikennemäärien perusteella tarkasteltaessa puhdistamon sijoittumista Kyllästämon tontille. Vaihtoehtojen vertailussa tulee ottaa huomioon vesiensuojelun tavoiteohjelman toteutuminen ja vesipuitedirektiivi.

Sossonniemen kyläyhdistys ry esittää kannanottonaan, että purkuvaihtoehtojen VE0, VE2 ja VE3 suunnittelussa täytyy ottaa huomioon laajempi tarkastelualue. Tarkastelussa täytyy huomioida Sossonniemen kylän elinkeinoihin (ammattikalastus, matkailu ja porotalous) sekä vakituisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin kohdistuvat haittavaikutukset. Kannanottoon on oheistettu ote kyläsuunnitelmasta vuodelta 1998.

Kurkijärven Maamiesseura ry toteaa vetoomuksessaan Koillis-Kyllästeen tontin täysin sopimattomaksi puhdistamon paikaksi ja vaatii YVA-selvityksessä laajemmin selvitettäväksi puhdistamon ympäristövaikutuksia mm. Kurkijärveen ja Koivulampeen.

Pudasjärven luonnonsuojeluyhdistys ry vaatii haitta-alueen ulotettavan koskemaan koko Iijokea sosiaalisten vaikutusten osalta ja selvittämään kyselytutkimuksella, ovatko iijokelaiset valmiit ottamaan ja millä ehdoilla toisten jätteet vesistöään kuormittamaan. Iijoen puolen kalasto- ja kalastusselvitykset vaaditaan lisättäväksi suunnitelmaan ja tehtäväksi Jurmua myöten. Vesistöjen osalta on selvitettävä, kuinka pitkälle välittömät vaikutukset ulottuisivat esim. 50 vuoden aikana. YVA-ohjelman aikataulua pidetään liian tiukkana.

Kuusamon luonnonystävät ry pitää esitettyä aikataulua epärealistisen lyhyenä ja toteaa, että seurantaryhmässä pitäisi olla kattavampi edustus sekä eri sidosryhmiltä että maantieteellisesti. Sosiaalisten vaikutusten arviointi vaaditaan tehtäväksi Iijoen alueella mukaan lukien Taivalkoski ja Pudasjärvi. Vesistövaikutustarkastelussa edellytetään maantieteellistä yhdenmukaisuutta eri vaihtoehtojen kohdalla sekä säännöstelyn ja jätevesien yhteisvaikutusten arvioimista. Kalasto- ja kalastusvaikutuksia koskevien haastattelujen tulee olla alueellisesti riittävän laajat ja kattavat. Luontovaikutusten arvioinnin tulee kattaa rakentamisen, käytön ja ylläpidon vaikutukset purkupaikan alapuolella. Eri vaihtoehtojen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi mm. energiankulutus mukaan lukien tulee olla osa YVA-arviointia.

Kurkijärven vapaa-ajan asukkaiden yhdistys pitää aikataulua liian lyhyenä ja seurantaryhmää liian suppeana esittäen ryhmää laajennettavaksi Kurkijärven, Kostonjärven ja Pudasjärven alueiden sekä Voimalohen ja metsähallituksen edustajilla. Hankkeen sosiaalisten vaikutusten arviointi pitäisi kannanoton mukaan ehdottomasti ulottaa koskemaan kurkijärveläisiä. Ekologisten vaikutusten arviointi on ulotettava suunnitelluilta käsittelykentiltä vähintään Kurkijärven Tuuliais- sen selälle saakka. Myös kalliopintojen ja pohjavesien suunnat on selvitettävä kaikkien pintavesien valuessa kyllästämön alueelta Kurkijärveen päin. YVA:n kustannusvertailussa on perusteellisesti selvitettävä kaikki kustannukset ja esitettävä ne ymmärrettävässä muodossa.

Iijoen suojeluyhdistys pitää seurantaryhmää liian suppeana, aikataulua kiireisenä ja sosiaalisten vaikutusten arviointialuetta epätyydyttävän pienenä. Yhdistys vaatii sosiaalisten vaikutusten arviointialuetta ulotettavaksi koskemaan koko alapuolista Iijokea ja tarkastelemaan, kuinka alueen asukkaat suhtautuvat asiaan ja kokevat hankkeen vaikutukset sekä ketkä hyötyvät Kuusamon jätevesien johtamisesta Iijokeen ja ketkä siitä kärsivät. Vaihtoehdosta 1 vaaditaan tekemään SWOT-analyysi. Suunnitelmassa edellytetään selostettavaksi Maunujärven tyhjennyksen ja Kostonjärven säännöstelyn rytmiikka ja selvitettäväksi jätevesien vaikutus alueen kalastukseen ja kalastoon sekä jätevesien imagovaikutus vesistön kalastuskäyttöön. Selvityksessä on myös käsiteltävä vaihtoehto vaellussiikojen kasvupaikaksi.

Tuomo Ollila (Kantokylän osakaskunta), Kauko Törmänen (Kuusamon kalastusalue), Benjamin Palosaari, Markku Törmänen, Unto Kotipalo ja Vilho Haataja (Kuusamon kirkonkylän osakaskunta) edellyttävät Rukan alueen mitoituksessa tarkastettavan, että käytössä on viimeisin, parhaillaan toteutuksena oleva kaavauudistus ja että ennusteissa huomioidaan nähtävissä oleva kehitys. Samoin on tarkastettava Kirkonkylän osayleiskaavan ajanmukaisuus. Oravilammen luontaisen juoksun katkaisun vaikutus alapuolisiin vesiin on selvitettävä, samoin lammen nykyinen virkistys- ja talousarvo. Kompostointikentän hajuvaikutus kaupungin länsilaidan asukkaille sekä länsituulten esiintymistiheys on selvitettävä.

Rukan vaihtoehdossa on selvitettävä jätevesien aiheuttamien virtaamien kasvun vaikutus. Kesälahden alueen kalastusmäärä on selvitettävä pitkältä ajanjaksolta. Torankijärven osalta on mm. selvitettävä keskuspuhdistamon aiheuttaman virtaaman lisämäärä, sen vaikutus ja Kitroninpuron läpäisykyky, järven pohjasedimentin ravinteiden kulkeutuminen Kuusamojärveen ja se, kestääkö järven ekosysteemi minkäänlaista jätevesien johtamista ko. veteen. Torankijärvi-Muojärvi-alueella on Kuusamon runsain vakituinen asutus ja raportissa olisi syytä mainita vakituisten asuntojen määrä.

Maunujärven osalta on selvitettävä sen sopivuus kalojen poikastuotantoon kalanpoikasten pienuudesta esiintyneiden tietojen vuoksi. Yläkuolijärven ja Kovajärven alueella on suoritettava selvitys muista kuormitusta aiheuttavista seikoista. Nykyisen kaatopaikan suodatus- ja huuhtoumavedet tulee huomioida, samoin Mustavaaran kaivostoiminnan vaikutukset Kostonjärven ja sen alapuolisten vesien tilaan. Maunujärvi-Kostonjärvi-alueen kaavoitustilanne tulee selvittää ja kalansaaliin tilastointiin tulee ottaa todelliset tiedot.

Vuoden 1997 sosiaalisten vaikutusten selvitysten vanhentuneisuuden vuoksi yvaan on tehtävä uusi sosiaalisten vaikutusten selvitys, myös Kesäjoki-Kitkajoki-alueelta.

Tapani Määttä, maanomistaja, esittää arviointiohjelmaan lisättäväksi putkilinjojen rakentamisen vaikutukset Kalliovaaran ja Maanselän alueelle. Kustannukset tulisi eri vaihtoehtoissa esittää selkeästi käyttökustannukset tarkasti laskettuna. YVA:n tulisi sisällyttää energiatarkastelu ja selvitys siitä, kuinka monta koskemattonta järveä on viime aikoina otettu jätevesien käyttöön. Lisäksi tulee selvittää, kestääkö Rukan matkailuyritysten imago jätevesien johtamista pitkiä matkoja toisaalle täysin koskemattomiin vesiin valtaisan rakentamisen ja sähkön käytön avulla.

Paavo Korpua esittää mielipiteenään, että Kuusamon kaikkien kolmen puhdistamon jätevedet nykyisen kaatopaikan vedet mukaan lukien tulee puhdistaa samassa laitoksessa Kyllästämon tontilla ja johtaa usein vaihdettavien valutuskenttien kautta Maunujärveen.

Ahti ja Riitta Jaakkola esittävät vastustavansa jätevesien laskemista Maunujärveen ja ilmoittavat vaativansa täyden korvauksen Kuolionjoen varrella sijaitsevan tilansa arvon alenemisesta, mikäli jätevedet johdetaan Maunujärveen.

Daniel Patosalmi, toimitusjohtaja, Samuli Patosalmi, kirvesmies ja Olavi Patosalmi, suurmaanomistaja esittävät uuden, tehokkaan puhdistamon rakentamista keskeiselle paikalle Vuotungin tien varteen ja puhdistettujen jätevesien johtamista valutuskentän kautta vesivoimalaitoksen alapuolelle Kuusinkijokeen.

Saila ja Pentti Juutinen, vapaa-ajan asukkaita, Sirpa ja Hannu Räinen, vapaa-ajan asukkaita ja Terho Lämsä, maanomistaja esittävät kommentteja arviointiohjelman tekstistä todeten jätevesien vaikutuksen ulottuvan Kesälahtea huomattavasti laajemmalle Kitkajärvellä, koko Virrankylän kalastuskunnan alueelle aina Kitka-jokea myöten. Tarkastelualueen rajausta tulee tältä osin laajentaa. Pohjavesi- ja maaperävaikutusten osalta tulee tutkia ja ottaa huomioon tärkeä pohjavesijuonto Ruka-Kitka.

Kirsti Pesonen, maanomistaja vaatii Lapinluomajärven rannanomistajana, ettei YVA-ohjelman vaihtoehtoa VE1 saa toteuttaa esittäen parhaana vaihtoehtoa VE3.

Esko Jakkila, maanomistaja vastustaa jätevesien johtamista Maunujärveen ja Kostonjärveen vaatien luopumista suunnitelmasta todeten, että asiassa tulee ottaa huomioon korvaukset mm. kotitarvekalan menetyksestä ja alueen rantatonttien arvon menetyksestä.

Jaana Maria Ronkainen, kuusamolainen ja erikseen **Ulla Tuovila** pitävät Koillis-Kyllästeen tonttia sopimattomana puhdistamon paikaksi ja haluavat selvitetävän esitettyä laajemmin mm. Koillis-Kyllästeen maaperän saasteet ja puhdistamon vaikutukset Koivulampeen, Kurkijärveen ja Maunujärven alapuolisiin vesiin. Kirkkolahden kuormitusta mitattaessa tulee erikseen huomioida Kitroninpuuron kautta jätevesistä tulevat ja erikseen muualta vesistöistä tulevat kuormitukset. Mielipiteiden esittäjät pitävät aikataulua liian tiukkana pitäen parhaana ratkaisuna Mäntyselkään rakennettavaa mahdollisimman tehokasta puhdistamoa.

Seppo Jaakonsaari, Kiinteistö Oy Kelokivakka pitää Rukan jätevesiratkaisuja kiireellisinä esittäen, että Kuusamon jätevesiratkaisu tehdään vaihtoehdon VE2 pohjalta.

Onni Heikkala, Matkailumaja Heikkala ja erikseen **Jari Heikkala, Sisustus J Heikkala Ky** huolestuneina Kesäjoen tilasta toivovat Rukan puhdistamon jätevedet siirrettäväksi kulkemaan mahdollisimman nopeasti Kuusamon suuntaan.

Eero Paananen, maanomistaja perää arviointien laatijan jäävittömyyttä ja lähtökohtien tasapuolisuutta eri vaihtoehtojen tarkastelussa ja esittää Kuusamon jätevedet käsiteltäväksi siellä, missä ne syntyvätkin.

Kauno Rieki, rannanomistaja vastustaa Oravilammen sotkemista jätevesien käsittelypaikkana pitäen vaihtoehdon VE1 mukaista ratkaisua hyvänä.

Hannu Virranniemi, Tarja Vuorela, Eija Isopoussu, Tapio Määttä, Erkki Mäki-Petäjä, Harri Kemppainen, Kimmo Korpua ja Mikko Luiku, Lahden-tauksen ja tolpanniemen asukkaita, ilmaisevat kannattavansa vaihtoehtoa VE1.

Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta esittää, että arviointiohjelmassa on huomioitava Kuusamo – Muojärvi-suunnalta merkittävä vakituisesti asuttujen kyläyhteisöjen määrä vesistön äärellä ja loma-asukkaiden mahdollinen tietämättömyys YVA-prosessista. Kitkajärven tarkastelualueita esitetään laajennettavaksi ja Maunujärven alapuoleisten vesistöjen kalasaalis selvitettäväksi haastattelumenetelmää tarkemmin.

Aini Korpela, Ala-Kuolijärven rannanomistaja vastustaa jätevesien johtamista Maunujärven suuntaan ja esittää kehitettävän nykyistä Torangin puhdistamoa.

Finfun Ruka Oy/Risto Rontti, Kuusamon Uistin/Kimmo Korpua, Koillismaan Osuuskauppa/Jukka Kihlman, Kiinteistöväilytys Seppo Rieki/Seppo Rieki, Ruka Safaris Oy/Henrik Karvonen ja Ollilan Lomamajat/Tuomo Ollila vaativat jätevedenpuhdistamoratkaisun tekemistä enemmistön näkemystä kunnioittaen ja faktoihin perustuen.

Tauno Korpela, Kuusamon energia- ja vesiosuuskunnan jäsen esittää pitäytymistä mahdollisimman hyvin perusteltujen faktojen mukaisissa perusteissa ja kaikkien eri kuormituslähteiden vaikutusten tasavertaista arviointia eri tarkastelualueilla. Vesistövaikutukset on arvioitava eri vaihtoehdoilla kohdevesistöön ja sen alapuoliseen vesistöön. Torankijärven kohdalla on arvioitava virtaaman vähenemisen vaikutus järven tilanteeseen siirrettäessä purku muualle. Eri vaihtoehdoissa on arvioitava niin rakentamis- kuin käyttökustannukset tulevaisuuden huolto- ym. kustannuksineen.

Petteri Virranniemi ym. (yhteensä 68 allekirjoittanutta) toivovat vetoomuksessaan Rukan jätevedenpuhdistamon poistamista käytöstä ja siirrettäväksi jätevedet uuteen puhdistamoon Kuusamoon tai ohjattavaksi muualle kuin Kitkajärveen.

Paavo Korpua ym. (yhteensä 407 allekirjoittanutta) vaativat vetoomuksessaan, että Kuusamon kolmen puhdistamon jätevedet on keskitettävä yhteen puhdistamoon ja ohjattava jälkivalutuskenttien kautta puhtaana Maunujärveen.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelma vastaa sisällöltään ja laajuudeltaan pääpiirteissään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuk-

sen (268/1999) 11 §:ssä edellytettyä kokonaisuutta. Kyseessä olevan hankkeen ympäristövaikutuksia koskevat selvitykset ja arvioinnit tulee tehdä esitetyn mukaisesti jäljempänä mainituin täsmennyksin ja esittää tarkistettuina arviointiselostuksessa. Ohjelmaan tarvittavat tarkennukset on seuraavassa esitetty YVA-asetuksen mukaisessa järjestyksessä niiden seikkojen osalta, joiden katsotaan edellyttävän täsmentämistä tai uudelleen arviointia.

Tiedot hankkeesta

Tiedot hankevaihtoehtoista ovat arviointiohjelmassa painottuneet jätevesien käsittelylaitoksen vaihtoehtoihin sijaintipaikkatietoihin, keskimääräisiin kuormitus-tietoihin ja käsiteltyjen jätevesien purkupaikkoihin ja -suuntiin. Arviointiselostusta on syytä ohjelmassa esitetystä täydentää tiedoilla puhdistamon teknisistä ratkaisuista ja niiden vaihtoehtoista. Arvioinnissa tulee mm. selvittää eri vaihtoehtoihin liittyvien pintavalutuskenttien ominaisuuksia, toteutusmahdollisuuksia vaihtokentät huomioiden ja näihin liittyviä rajoittavia tekijöitä sekä kaavailtujen kenttien toimivuusedellytyksiä. Puhdistamolietteen määrä, sen käsittely ja käsittelyn vaihtoehtoiset toteuttamistavat sekä lietteen käsittelystä ympäristöön kohdistuvat vaikutukset tulee esittää arviointiselostuksessa.

Rukan alueen jätevesien osalta tulee esittää tiedot vesimäärien vaihtelusta ja virtaamahuippujen tasaamis- ja käsittelymahdollisuuksista nykyisellä puhdistamolla ja mahdollisessa yhteiskäsittelyssä. Arviointiohjelmassa ei ole esitetty siirtoviemärin kulkureittiä, jolta osin asiaa tulee täydentää ja arvioida myös kyseiseen viemäriin ja sen toteuttamiseen liittyvät ympäristövaikutukset rakennusvaihe ja mahdolliset käyttöaikaiset häiriötilanteet mukaan lukien.

Arviointiselostukseen liitettävä selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta edellyttää myös vaihtoehtojen kustannusten arviointia, jolloin tulee ottaa huomioon myös käyttökustannukset ja mahdollisista haitoista ja edunmenetyksistä aiheutuvat korvaukset.

Hankkeen edellyttämät luvat

Ohjelmasta puuttuu maininta vesilain mukaisesta luvasta, joka tulee kyseeseen tiettyihin hankevaihtoehtoihin liittyvien, vesistöön kohdistuvan rakentamisen tai säännöstelykäytännön muuttamisen myötä.

Ympäristövaikutukset ja niiden selvittäminen

Arvio hankevaihtoehtojen vaikutuksista vesistöjen vedenlaatuun tulee tehdä ohjelmassa mainitulla tavalla. Arvioinnissa ja laskelmissa käytetyt menetelmät ja laskentaperusteet tulee kuvata tarkasti. Tarkastelualueen vesistöihin kohdistuvan kokonaiskuormituksen määrä on arvioitava ja arviointiselostuksessa tulee esittää jätevesikuormituksen osuus vesistökuormituksesta eri vaihtoehtoisissa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vaikutusten havainnolliseen ja selkeään esittämiseen arviointiselostuksessa. Tiedot vesialueiden omistussuhteista tarkasteltavilla vesistöalueilla on syytä esittää arviointiselostuksessa.

Torankijärven osalta on esitettävä arvio vaikutuksista veden laatuun, järven tilaan ja sen kehitykseen myös tilanteessa, jossa puhdistettujen jätevesien johtaminen

järveen loppuu. Vaihtoehtoon VE1 kohdalla on tehtävä arviointi vesistövaikutuksista ja mahdollisuuksista vesistöhaittojen minimointiin Maunujärven eri käyttötavoilla juoksutuksen säännöstely mukaan lukien.

Vaikutuksia tarkastelualueen kalastoon tulee arvioida kokoamalla luotettavat ja kattavat perustiedot kalaston nykytilasta olemassa olevia tietoja maastaselvityksin täydentäen koko tarkastelualueelta. Selvitystyössä on riittävässä määrin arvioitava vaikutuksia toteutettuihin vesistökunnostustöihin ja niiden tavoitteisiin. Selvittäessä kalastoon ja kalastukseen liittyviä seikkoja kyselytutkimuksin tai haastatteluin, tulee huolehtia siitä, että eri vesistöalueilta saadaan kattavasti käyttöön asianmukaista ja vertailukelpoista tietoa. Mikäli vaikutukset Maunujärven vedenlaatuun osoittavat järven nykyisen käytön luonnonravintolammikkona estyvän, tulee laatia arvio mahdollisuuksista ja kustannuksista vastaavan kalanpoikastuotantokapasiteetin rakentamisesta toisaalle tai kyseisen poikasmäärän hankkimisesta muulla tavoin.

Kalatalouteen kohdistuvien vaikutusten ollessa kyseisessä hankkeessa varsin korostetusti esillä on kyseiset vaikutukset ilmeisen tarkoituksenmukaista esittää vaihtoehtoja vertailtaessa omana tekijänään erillään muiden luonnonvarojen hyödyntämisestä.

Selvitettäessä vaikutuksia eliölajeihin ja luonnon monimuotoisuuteen tulee olemassa olevaa tietoutta täydentää tarvittavin maastoinventoinnein ottaen huomioon ohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja kannanotoissa esiintuodut seikat. Vaikutukset Natura 2000-verkoston alueisiin tulee selvittää siten, että niiden perusteella on mahdollista määrittää luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittaman Natura-arvioinnin tarve. Johtopäätökset asiassa perusteluineen tulee kirjata arviointiselostukseen.

Tarkasteltaessa hankkeen vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tulee selvitykseen liittää myös mahdolliset taloudelliset vaikutukset, joita voi aiheutua mm. kiinteistöjen tai käyttöomaisuuden arvon alenemisesta.

Tarkastelualueen rajaus

Tarkasteltavat vaikutusalueet painottuvat ohjelman mukaan hankkeen vesistövaikutusalueille. Näiden rajausta on syytä tarkistaa käytössä olevan havaintoaineiston, laskennallisten vaikutusarvioiden ja vesistöalueiden erityispiirteiden perusteella siten, että eri hankevaihtoehtojen ympäristövaikutukset tulevat tasavertaisesti arvioitaviksi ja yhteismitallisesti vertailtaviksi. Torangin purkupaikkavaihtoehtoon osalta alapuolisen tarkastelualueen tulee ulottua Kuusamojärven luusuaan Virransalmeen ja Rukan jätevesien nykyisen purkupaikan osalta Yli-Kitkan luusuaan Kilkilönsalmeen saakka. Maunujärven purkupaikkavaihtoehtoon osalta tarkastelualue tulee ulottaa Iijokeen saakka. Näistä rajauksista voidaan perustellusti poiketa, mikäli laskelmiin pohjautuvat arviot kiistatta osoittavat vedenlaatuvaikutusten rajoittuvan edellä mainittuja vesistöalueita suppeammille alueille myös jätevedenpuhdistuksen häiriötilanteissa ja mahdollisten poikkeuksellisten hydrologisten olosuhteiden vallitessa. Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 kohdalla tulee selkeästi perustella vesistövaikutusten tarkastelussa käytettävä aluerajaus Kurkijärven valuma-alueella mahdolliset poikkeustilanteet mukaan lukien.

Sosiaalisten vaikutusten tarkastelu tulee ulottaa alueellisesti riittävän laajalle ja vähintään vesistövaikutusten alueelle siten, että alueiden ja vesistöjen nykyiset ja

ennakoitavissa olevat eri käyttömuodot ja -intensiteetti otetaan riittävästi huomioon.

Jäteveden käsittelylaitoksen ja siihen liittyvien toimintojen vaikutukset lähiympäristöön, mm. maaperään ja ilmaan, tulee tarkastella kyseisen sijaintipaikan ja sen ympäristön mahdollisten häiriintyvien kohteiden perusteella rajattavalla, riittävän laajalla alueella.

Osallistuminen

Hankkeesta vastaava on kutsunut eri intressitahoista koostuvan seurantaryhmän tukemaan selvitystyötä ja turvaamaan arviointityön aikaista tiedonkulkua. Seurantaryhmän alueellisen kattavuuden parantamiseksi hankkeesta vastaavan on syytä harkita seurantaryhmän täydentämistä asiasta annettujen lausuntojen ja kannanottojen perusteella.

Aikataulu

Arviointiohjelmassa esitetty aikataulu on arvioinnissa tarvittavien ja tiettyjen ohjelmanmukaisten selvitysten osalta selvästi liian kireä. Jotta arviointimenettely tukisi YVA-lain tarkoittamalla tavalla hankepäästösten tekoa ja suunnittelua, hankkeesta vastaavan tulisi harkita arviointityön aikataulun korjaamista sellaiseksi, että tarvittavien selvitysten tulokset olisivat liitettävissä arviointiselostukseen ja käytettävissä arviointimenettelyyn sisältyvässä hankevaihtoehtojen vertailussa.

Laadittavaan selostukseen tulee liittää arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta sekä näihin merkittävästi vaikuttavista seikoista.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus katsoo, että edellä esitetyin täsmennyksin arviointiohjelma kattaa YVA-lain ja -asetuksen mukaiset vaatimukset. Ympäristövaikutusten arviointityössä tulee jatkossa erityistä huomiota kiinnittää perustelaselvitysten laatuun ja luotettavuuteen, hankevaihtoehtojen tasavertaiseen käsittelyyn ja tulosten selkeään vertailuun sekä laadukkaaseen raportointiin. Lausunnoissa ja kannanotoissa esitetyt seikat tulee selvityksiä ja arviointeja tehtäessä ottaa huomioon.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus lähettää tämän lausunnon sekä kopiot arviointiohjelmasta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot ja kannanotot arkistoidaan ja säilytetään Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi jäljempänä esitetyn listan mukaan. Lausunto on arviointityön ajan nähtävillä Kuusamon kaupunginvirastossa ja pääkirjastossa, Taivalkosken kunnanvirastossa ja Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa.

Lausunto löytyy myös ympäristökeskuksen internetsivuilta osoitteesta:
www.ymparisto.fi/ppo > Vireillä olevat YVA-hankkeet > ”Kuusamon jäteveden-
puhdistamo, Kuusamo”.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Juhani Kaakinen

Vanhempi insinööri

Aulis Kaasinen

SUORITEMAKSU

4 880 euroa

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1237/2003) olevan alueellisen ympäristökeskuksen maksullisia suoritteita koskevan maksutaulukon mukaisesti. Maksu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitusta arviointilausunnosta on 4 880 euroa, koska hankkeen vaikutukset katsotaan ulottuvan kahden kunnan alueelle. Maksua koskeva oikaisuohje on liitteenä.

LIITE

Suoritemaksua koskeva oikaisuohje

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Kuusamon kaupunki
Taivalkosken kunta
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Oulun lääninhallitus /sosiaali- ja terveysosasto
Kainuun TE-keskus /kalatalousyksikkö
Metsähallitus /Pohjanmaa
PVO-Vesivoima Oy
Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry
Iijoen vesistön kalastusalue
Kuusamon Kalastusalue